

[Finansministeren.]

skabelige Institutioner er stifmoderligt stillede ved Normeringsforslaget. Der er vist Forstaaelse og Imødekommenhed med Hensyn til de Ønsker, som paa disses Vegne er fremsat over for Finansministeriet og Lønningsraadet. Og dette er ikke en ny Politik, det stemmer helt med den Stilling, som ogsaa tidligere er taget i disse Spørgsmaal; vi viderefører kun den Linie, som ubrudt har været fulgt igennem de senere Aar. Jeg understreger dette, fordi der i den sidste Tid over for Offentligheden har været fremført en meget stærk Kritik af Statens Holdning over for de videnskabelige Institutioner og specielt de Lønningsforhold; der bydes de unge Videnskabsmænd.

Da der i denne Sag er fremsat mange Udtalelser, som er mere vildledende end vejledende, vil jeg benytte Lejligheden til at give nogle Oplysninger til Orientering i Sagen. Jeg vil først gøre en Bemærkning om Statens Støtte til de videnskabelige Institutioner her i Landet. Hertil henregner jeg Universitetet, Polyteknisk Læreanstalt, Farmaceutisk Læreanstalt, Rigsarkivet, de videnskabelige Biblioteker m. fl., og i de Tal, jeg vil nævne, har jeg ogsaa medregnet Statens direkte Understøttelse af Videnskabsmænd og Støtte til forskellige videnskabelige Formaal. Gaar man 30 Aar tilbage i Tiden, tilbage til Statsregnskabet for 1911—12, viser dette en Udgift paa godt 2 Mill. Kr. til disse Institutioner og Formaal. 10 Aar efter, altsaa i Finansaaret 1921—22, er Udgiften steget til 10,7 Mill. Kr.; i 1931—32, da Priserne er faldet — vi har et Pristal i 1931 paa 154 mod 237 i 1921 —, er Udgiften 11,7 Mill. Kr.; men i det sidste Finansaar, for hvilket der er aflagt Statsregnskab, er de tilsvarende Statsudgifter 18,3 Mill. Kr. Det vil heraf fremgaa, at Statsudgiften til de heromhandlede Institutioner og Formaal i de sidste 30 Aar er 9-doblet, men Kronens Købekraft er jo ogsaa dalet siden 1911—12, hvilket selvfølgelig maa tages i Betragtning. Derimod er Prisniveauet i 1921—22 ikke afgørende forskelligt fra 1941—42; Pristallet er steget med 16 pCt., men de heromhandlede Udgifter er vokset med 80 pCt.

Jeg skal tilføje, at jeg i mine Tal ikke har medtaget Statens Udgifter til en hel Del Institutter, hvor der ogsaa drives en betydelig og nyttig videnskabelig Virksomhed. — jeg tænker paa Serumlaboratoriet, Seruminstittutet, Husdyrbrugsforsøg, Plan-teavlsforsøg o. s. v. Statens Udgifter er her 4-doblet i de sidste 20 Aar og næsten 3-doblet i de sidste 10 Aar.

Endvidere skal jeg nævne de meget betydelige Beløb, Staten i de sidste 10 Aar har investeret i Anlægsudgifter, særlig Bygningsforanstaltninger, ved de omhandlede Institutioner. De udgør alene for Universitetet, Polyteknisk Læreanstalt, Farmaceutisk Læreanstalt og Tandlægeskolen ca. 16,5 Mill. Kr.

Jeg nævner ikke disse Tal for at beklage, at Staten har paataget sig disse finansielle Ofre. Jeg tror, det er vel anvendte Midler, og jeg mener, at Staten kun gør sin Pligt, naar den; saa vidt dens finansielle Evner rækker, og Hensynet til andre paa krævede Statsformaal tillader det, støtter den videnskabelige Forskning. Jeg vil oprigtigt ønske, at vi ogsaa i de kommende Tider maa være økonomisk og finansielt saaledes stillede, at vi er i Stand til at følge den samme Linie. Men jeg nævner disse Udgifter og Investeringer for at pege paa, at Kendsgerningerne modbeviser, at Regering og Rigsdag ikke skulde have vist Forstaaelse af denne Statsopgave.

Imidlertid er det særlig Spørgsmaalet om det videnskabelige Personales Lønningsforhold, som har været Genstand for Kritik. Jeg skal derfor lidt nærmere belyse dette Forhold. Jeg holder mig alene til Universitetet, dels for ikke at trætte med for mange Enkeltheder, dels fordi Forholdene her og ved de andre højere Læreanstalter er nogenlunde ens i lønningsmæssig Henseende.

Jeg tager som Udgangspunkt Finansaaret 1917—18. Paa dette Tidspunkt havde Universitetet ligesom andre højere Læreanstalter lige faaet en ny Lønningslov, nemlig Loven af 22. April 1916. Man levede altsaa ikke under en gammel og forældet Lønningsorden, men opererede med *à jour*-førte Tal. Der var dengang ved Københavns Universitet et videnskabeligt Personale — Professorer, Docenter og Assisterter — paa 119. Disse fik fra Universitetskvæsturen udbetalt i Aarsløn 574.000 Kr., hvilket giver 4.820 Kr. pro persona i Gennemsnit. I 1942 er Antallet af videnskabeligt Personale — Professorer, Docenter, Ammanuenser og Assisterter — vokset til 174 og Lønningsbeløbet i alt til 1.622.000 Kr., hvilket giver en Gennemsnitsløn paa 9.320 Kr. eller omtrent en Fordobling. Imidlertid er i Mellemtiden Aarhus Universitet kommet til, hvilket maa tages med i Betragtning, naar vi vil se, hvad den egentlige Universitetsundervisning koster alene i Lønninger. Statens Udgifter til Lønninger ved Aarhus Universitet andrager for Tiden ca. 500.000 Kr. aarlig; saaledes at Lønudgiften til